

Fjerne livmor og eggstokker?

Spørsmål: Jeg har epilepsi og får anfall som er relatert til menstruasjonssyklus. Tror du det vil hjelpe meg å fjerne livmoren og eventuelt eggstokkene? Du synes kanskje det er drastisk, men jeg føler at epilepsien ødelegger mye av livet mitt. Dessuten faller jeg og slår meg noen ganger temmelig hardt. Jeg tåler operasjoner godt og ble sterilisert for en del år siden. Hvor kan jeg henvende meg for å få dette gjort?

Svar: Eggstokkenes oppgave er å lage kjønnshormonene progesteron og østrogen i tillegg til å lagre og modne eggceller. Progesteronets og østrogenets fremste funksjon er å delta i utviklingen og styringen av kroppsfunksjoner som er nødvendige for å bli gravid og å gjennomføre svangerskap og amming. I løpet av menstruasjonssyklus, svangerskap og ammeperioder varierer nivået av disse hormonene mye. Ettersom de til en viss grad også påvirker hjernen får om lag en av tre kvinner som har epilepsi vesentlig økt antall anfall like før eller ved menstruasjonstidspunktet (såkalt katamential epilepsi).

De naturlige svingningene i nivået av kjønnshormonene i forbindelse med overgangsalderen øker også anfallshyppigheten. Når produksjonen av kjønnshormoner i de etterfølgende årene nesten opphører, avtar ofte antall anfall. Man vet at et høyt nivå av østrogen øker sannsynligheten for anfall, og at progesteron har en beskyttende virkning. Progesteron synker forut for menstruasjon. Det kan delvis forklare den økte forekomsten av anfall disse dagene. Man vet at nivået av enkelte epilepsimedisiner og derved beskyttelsen mot anfall også kan variere en god del i løpet av menstruasjonssyklus. Dessuten kan stress og søvnmangel som følge av menstruasjonsplager eller hetetokter i forbindelse med overgangsalderen påvirke hyppigheten av anfall.

Mitt råd er at du spør legen din om du kan bli henvist til en spesialist i nevrologi med særskilt

interesse for hormonelle problemstillinger. Vedkommende kan sammen med en gynekolog vurdere om du vil ha nytte av å få fjernet eggstokkene. Før man eventuelt fatter en slik beslutning er det nærliggende å forsøke andre tiltak som for eksempel tilskudd av progesteron. Studier tyder på at en del kvinner med katamenial epilepsi har nytte av dette. Et alternativ kan være å undertrykke eggstokkenes funksjon en periode for å se om dette reduserer antall anfall.